

JESTEŚMY

Jednodniówka studentów Wszechnicy Świętokrzyskiej

„Przy wigilijnym stole
Łamiąc opłatek święty
Pomnijcie, że dzień ten radosny
W miłości poczęty”.

Jan Kasprówic

Święta Bożego Narodzenia to czas przepętniony magią wigilijnej nocy,
czas radości, przebaczenia i nadziei,
gdy, łamiąc się opłatkiem, zapominamy o sporach i nieporozumieniach.

Drodzy Pracownicy, mili Studenci,

*w ten szczególny czas życzymy tylko pięknych chwil,
spędzonych w gronie najbliższych i przyjaciół, w atmosferze miłości i wzajemnej życzliwości.*

*Niech Nowy 2011 Rok pozwoli na realizację osobistych i zawodowych pragnień,
przyniesie szczęście i pomyślność oraz satysfakcję z podejmowanych wyzwań.*

Prezydent

prof. dr hab. Mieczysław Adamczyk

Rektor

prof. dr hab. Janusz Zdebski

TRWAMY DALEJ!

W czerwcu 1994 roku dzięki pomysłowi i wysiłkowi prof. dr hab. Mieczysława Adamczyka na mapie edukacyjnej Kielc pojawiła się Wszechnica Świętokrzyska. Przez szesnaście lat Pan Profesor był rektorem uczelni. 1 września br. objął funkcję prezydenta Wszechnicy. Z Panem Prezydentem rozmawiamy o przeszłości i przyszłości naszej Alma Mater.

Czytaj na str. 2-4

Moja Wszechnica – moje Westerplatte

TRWAMY DALEJ!

O przeszłości i przyszłości naszej Alma Mater rozmawiamy z Prezydentem Wszechnicy Świętokrzyskiej prof. dr. hab. Mieczysławem Adamczykiem.

Prezydent Wszechnicy Świętokrzyskiej,
prof. dr. hab. Mieczysław Adamczyk
podczas inauguracji roku akademickiego
2010/2011

▪ **Panie Prezydencie, w wystąpieniu wygłoszonym podczas inauguracji obecnego roku akademickiego zauważył Pan, że wiele osób zapewne zastanawia się, dlaczego po wielu latach kierowania uczelnią zrezygnował Pan z funkcji rektora i przekazał ją innej osobie. A więc właśnie: dlaczego?**

Przede wszystkim zapewniam, że nie dokonano zamachu stanu. Władzę przekazano, a raczej podzielono, zgodnie z literą prawa, która zawarta została w konstytucji uczelni, czyli Statucie, przedstawionym i uzgodnionym z Zarządem Głównym LTN-K jako towarzystwem założycielskim oraz zaopiniowanym przez Senat i zatwierdzonym przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zmiany wprowadzono z dniem 31 sierpnia br.

Nowy system strukturalno-organizacyjny obowiązujący w uczelni łamie dotychczasowy hierarchiczny model zarządzania uczelniami, który w szkolnictwie polskim trwa od średniowiecza, a usankcjonowany jest w obecnym prawie szkolnym, szczególnie w segmencie szkolnictwa publicznego. Daje on kolegialnym organom władzy (Senatom, Radom Wydziału, a nawet związkom zawodowym) bardzo szerokie kompetencje stanowiące, czy

też decyzyjne, natomiast odpowiedzialność za całokształt działalności uczelni ponosi rektor. Jest to paradoksalny system zarządzania. W tym m.in. upatrywać można nadmierną rozrzutność, a nawet niegospodarność społecznymi środkami finansowymi przez wiele uczelni państwowych.

▪ **System prezydencki jest nowością w organizacji uczelni wyższych. Wdrożony został dopiero w kilku uczelniach niepublicznych w kraju. W tym – z inicjatywy Pana Profesora – również we Wszechnicy. Jakie są główne jego założenia?**

System menedżerski nakłada dość szczególne obowiązki na pracodawcę, który kieruje całokształtem jej działalności jako przedsiębiorstwa, ale również daje mu zabezpieczenia prawne oraz możliwości jednoosobowego egzekwowania realizacji celów, zadań, funkcji czy też misji uczelni. W obowiązującym modelu prezydenckim nie bez znaczenia jest też zmiana systemu wartości. W hierarchii wartości najwyższą – jest osobowość jednostki, czyli Człowiek (jego etyka, moralność, postawy, sposób myślenia, wiedza), kolejną – to pracownik, a na samym dopiero końcu jego stanowisko czy też tytuł (profesor, doktor, asystent, dziekan, rektor czy też prezydent). Niezachowanie tej kolejności prowadzić może do sytuacji nieetycznych, niemoralnych, nierzadko paradoksalnych, w których niekiedy w wielkim „P” trudno doszukać się małego „c”, a i efekty pracy nietęgę.

▪ **Czy nie obawia się Pan Prezydent, że ta hierarchia wartości – jakże słuszna, aczkolwiek nowatorska w konserwatywnym środowisku akademickim, może znaleźć swoich przeciwników?**

W systemie menedżerskim chodzi przede wszystkim o skuteczność realizowanych zadań. W uczelni potrzebni są dobrzy wykonawcy. Te zasady, konsekwentnie wdrażane w system kierowania Wszechnicą, stanowiąc będą wartość. Objęci nią zostaną wszyscy pracownicy, począwszy od asystenta, kończąc na profesorze, czy też od służb pomocniczych, poprzez kadry zarządzające do rektora i prezydenta włącznie.

Kolejną przyczyną zmian wprowadzonych po szesnastu latach kierowania uczelnią, które, dodam z patosem, było męską, a nawet rycerską przygodą, przeżywaną prawie że w pojedynkę, to po prostu ludzkie zmęczenie materii. Pragnę częściowo odciążyć się od obowiązków, popatrzeć z dystansem na dzieło, które tworzyliśmy wspólnie.

Bóg biblijny stworzył świat przez sześć dni, w siódmym odpoczął. Czas i na mnie, bym po wielu latach zmagania wprowadził na scenę uczelni kolejnego aktora. Myślę, że dokonałem dobrego wyboru powołując na najbliższego mojego współpracownika człowieka o wysokim autorytecie moralnym, doświadczonego, bowiem wieloletniego rektora krakowskiej Akademii Wychowania Fizycznego prof. dr. hab. Janusza Zdebskiego, dobrego uczonego i społecznika, no i – co nie jest bez znaczenia – dużo młodszego ode mnie. Życzę mu spełnienia się w kolejnym wyzwaniu życiowym, wielu satysfakcji z dokonań i trafnych wyborów we współkierowaniu przedsiębiorstwem, jakim jest uczelnia.

Prof. Mieczysław Adamczyk otrzymał gratulacje, podziękowania i kwiaty od wdzięcznych pracowników i studentów

▪ **Jakie przesłanie w tak przełomowym dla uczelni momencie, jakim są obecne zmiany strukturalne, skieruje Pan Prezydent do pracowników i studentów?**

Po kilkunastu latach działalności przyszedł czas na sformułowanie kolejnych pytań dotyczących dalszych losów Wszechnicy. Będzie to zadanie dla nas wszystkich w nadchodzącym roku akademickim. Osobiście już teraz spostrzegam więcej błędów niż zalet. Jednak mimo wielu przeciwności losu, nierzadko nieprzychylności nie tylko władz państwowych, ale i samorządowych obu szczebli do szkolnictwa niepublicznego, Wszechnicę zawsze traktowałem jako wartość ponadregionalną, jako powinność wobec społeczeństwa i państwa.

Trawestując wypowiedź Jana Pawła II, skierowaną do młodzieży 12 czerwca 1987 r. na Westerplatte, w której zwrócił uwagę, że każdy w życiu znajduje jakieś swoje Westerplatte, jakiś wymiar zadań, które musi podjąć i wypełnić. Tym zadaniem, tym wyzwaniem, tą wartością i tą powinnością była dla mnie Wszechnica Świętokrzyska. To była ta słuszna sprawa, przed którą nie mogłem się uchylić, o którą nie mogłem nie walczyć, dając często, a niekiedy nawet w sposób nieparlamentarny, odprawę tym wszystkim, którzy bezpodstawnie, w formie zawistnej i nieżyczliwej atakowali mnie lub Wszechnicę.

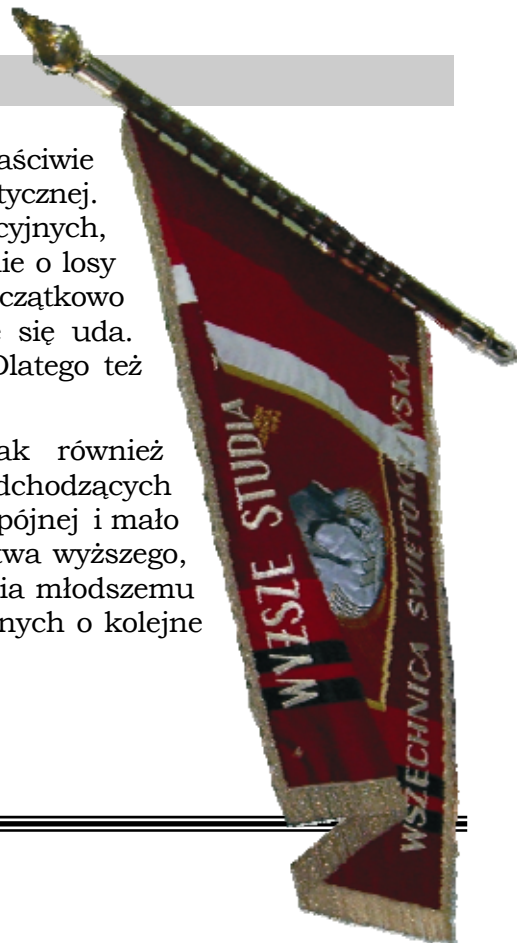
A walka toczyła się każdego dnia. Nie tylko o kawałek terenu na jej lokalizację, kupowany od miasta za ciężkie pieniądze, o mury, o kadry mniej lub bardziej lojalne, ale także o ideę, cele, zadania, misję uczelni. O jej miejsce wśród systemu szkolnictwa wyższego w Polsce, czy też w Europie! Czyli walka o pewien – jak to nazwał nasz wielki Papież – porządek praw i wartości, które trzeba utrzymać, obronić w sobie, wokół siebie, dla siebie i dla innych.

Myślę, że trafnie odczytałem też znaki czasu, co pomogło mi właściwie sytuować uczelnię w zmieniającej się sytuacji społeczno-politycznej. Akcentowałem to w wielu wystąpieniach inauguracyjnych, okolicznościowych, czy też prywatnych rozmowach, kiedy pytano mnie o losy i przyszłość Wszechnicy. Nie wchodząc w szczegóły, początkowo odpowiadałem: zobaczymy, czy będzie, być może, że będzie, może się uda. Natomiast po kilku latach działalności odpowiedziałem: jesteśmy. Dlatego też taki tytuł nadałem gazecie studenckiej – „Jesteśmy”.

Dziś po wprowadzeniu zmian strukturalno-organizacyjnych, jak również w zarządzaniu, w obliczu zagrożeń niżu demograficznego i nadchodzących zawirowań w szkolnictwie wyższym, które będą następstwem niespójnej i mało przejrzystej polityki państwa w sprawach kultury, nauki i szkolnictwa wyższego, należy podjąć działania w celu utrzymania, zachowania i przekazania młodszemu pokoleniu dotychczasowych wartości Wszechnicy, jednak wzbogaconych o kolejne doświadczenia i nowy czas wyzwań nadchodzących trudnych lat.

Dlatego dziś mówię – TRWAMY DALEJ!

- **Dziękuję za rozmowę**

Przyszłe studentki odwiedziły Prezydenta naszej uczelni

PIĘCIORACZKI WE WSZECHNICY

15 listopada br. niespodziewaną wizytę złożyły Prezydentowi uczelni prof. dr. hab. Mieczysławowi Adamczykowi Kieleckie Pięcioraczki, czyli Julia, Maja, Karolinka, Natalia i Oliwia Szymkiewicz z rodzicami.

Zaprzyjaźniona z uczelnią liczna rodzina otrzymała zaproszenie na inaugurację roku akademickiego. Nie mogła jednak uczestniczyć w uroczystości ze względu na przeziębienie dziewczynek. W związku z tym mili goście odwiedzili Pana Prezydenta w terminie późniejszym, przynosząc pamiątkową fotografię.

Przypomnijmy: w kwietniu br. z inicjatywy prof. M. Adamczyka, pełniącego wówczas funkcję rektora uczelni, Kieleckie Pięcioraczki otrzymały gwarancję, że jeśli w przyszłości zdecydują się na podjęcie studiów w naszej uczelni, naukę pobierać będą bezpłatnie. **(m)**

Wizyta przedstawicieli Wszechnicy na Ukrainie

PRZED EURO 2012

Pracownicy Wydziału Wychowania Fizycznego i Turystyki uczestniczyli w konferencji naukowej która odbyła się 26 października 2010 r. w Winnicy na Ukrainie. Organizatorem spotkania pod hasłem „Znaczenie EURO 2012 dla rozwoju turystyki, rekreacji i sportu na Ukrainie i w Polsce” był Instytut Ukraińsko-Polskiej Współpracy oraz filia Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego Kultury i Sztuki w Winnicy.

Konferencja była wstępem do nawiązanej współpracy pomiędzy naszą uczelnią a ośrodkami nauki i kultury w Winnicy. **Prof. dr hab. Bożena Zawadzka** zaprezentowała ofertę edukacyjną Wszechnicy oraz wymogi jakości kształcenia w ramach Krajowego Systemu Kwalifikacji. Pozostali uczestnicy konferencji wygłosili referaty na temat przygotowań do EURO 2012 oraz znaczenia tego wydarzenia dla poszczególnych regionów. Przedstawiciele Wszechnicy skupili się też na promocji województwa świętokrzyskiego i Kielc poprzez sport, imprezy i infrastrukturę oraz walory turystyczne. Podczas spotkania **doc. dr Stanisław Adamczyk** został odznaczony przez Instytut Ukraińsko-Polski medalem za długoletnią współpracę turystyczną Polski z Ukrainą.

Podczas wizyty w Winnicy pracownicy naszej uczelni zwiedzili siedzibę uczelni: nowoczesne sale wykładowe i komputerowe oraz pracownie do nauki zawodu na kierunku *Design – wykwalifikowany projektant wnętrz*. Spotkali się też z dziekanem filii Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego Kultury i Sztuki oraz z samorządem studentów. Rozmawiano o możliwości współpracy między uczelniami i wymianie studentów. Owocne były też rozmowy z rektorem Vinnysia Co-operative Institute Anatolym Hrygoriovych Drabovskiy – placówki, której działalność edukacyjna sięga 1932 r., a także z Konsulem Generalnym RP **Krzysztofem Świderkiem**.

W ramach pobytu na Ukrainie doc. dr Stanisław Adamczyk zorganizował Study Tour „Śladami Wołodyjowskiego po Kresach”. Trasa objęła takie miejscowości, jak: Żółkiew, Lwów, Winnica, Bar, Kamieniec Podolski, Chocim, Okopy Św. Trójcy, Czortków, Buczacz, Stanisławów (Iwano-Frankowsk). Uczestników urzekł zmieniający się z roku na rok Lwów. Miasto stale się rozwija i staje się coraz bardziej europejskie. Dużą atrakcją była też wizyta w Kamieńcu Podolskim, najpotężniejszej warowni Rzeczypospolitej Szlacheckiej na Kresach Wschodnich. Mimo wielu wyniszczających wojen, zachowało się tam ok. 150 zabytków, co pod tym względem lokuje miasto na trzecim miejscu na Ukrainie, po Kijowie oraz Lwowie i pozwala pretendować do wpisania na listę UNESCO.

prof. dr hab. Ewa Nowak

Delegacja Wszechnicy przed filią Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego Kultury i Sztuki

Podczas konferencji działalność uczelni zaprezentowała prof. dr hab. Bożena Zawadzka

Uroczyste spotkanie w konsulacie Rzeczypospolitej Polskiej

Prof. Jan Blecharz we Wszechnicy

MISTRZEM BYĆ

3 grudnia w murach naszej uczelni za zaproszenie Prezydenta Wszechnicy prof. dr. hab. Mieczysława Adamczyka oraz Rektora prof. dr. hab. Janusza Zdebskiego gościł znany psycholog sportu prof. dr. hab. Jan Blecharz z Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie.

Profesor wygłosił niezwykle interesujący wykład na temat „Wsparcie psychologiczne w drodze do mistrzostwa sportowego”. Prelekcja skierowana była nie tylko do studentów naszej uczelni, ale także do instruktorów i trenerów klubów sportowych. Nic też dziwnego, że sala, w której wygłaszany był wykład pękała w szwach.

Wykład prowadzony był w ciekawy sposób, nie tylko dla osób zajmujących się wyczynem. Na zakończenie wykładu Profesor przeprowadził mały quiz. Dla zwycięzców przeznaczył swoje dwie publikacje. Najważniejszymi słuchaczami okazali się **Piotr Piątek** – II r. WF (VI łuczniczka w drużynie na igrzyskach olimpijskich w Pekinie) oraz **Adrian Działakiewicz** – III r. WF (kolarz górski, były młodzieżowy wicemistrz świata w MTB). Po zakończonym wykładzie Profesor długo jeszcze odpowiadał na pytania i prowadził dyskusję ze słuchaczami. (MD)

Prof. Jan Blecharz

Doktor habilitowany nauk o kulturze fizycznej, psycholog; dyrektor Instytutu Nauk Humanistycznych AWF w Krakowie. Był wieloletnim konsultantem Wisły Kraków, pracował z kadrą Polski w koszykówce kobiet, gimnastyczkami artystycznymi, kadrą skoczków narciarskich (m.in. z najlepszym naszym skoczkiem narciarskim Adamem Małyszem), łyżwiarzami figurowymi, współpracował z Polskim Związkiem Strzelectwa Sportowego. Uczestniczył – jako psycholog – m.in. w igrzyskach olimpijskich w Albertville i Salt Lake City, mistrzostwach świata i Europy. Jest autorem wielu publikacji i nowatorskich technik stosowanych w treningu sportowym, szczególnie interesuje się przygotowaniem mentalnym sportowców do zawodów najwyższej rangi.

CO Z TĄ BEZDOMNOŚCIĄ?

W Urzędzie Wojewódzkim w Kielcach, w dniach 16-17 listopada br. odbyły się warsztaty i debata tematyczna poświęcona opracowaniu modelu gminnych standardów wychodzenia z bezdomności.

Uczestnikami warsztatów byli studenci kierunku pedagogika i praca socjalna. Celem spotkania było zwrócenie uwagi na problem bezdomności w kontekście mieszkalnictwa oraz zdrowia osób bezdomnych. Z tym również związane było zadanie do wykonania: za minimalną i maksymalną kwotą utworzyć standardowe warunki do życia dla bezdomnych. Poradziliśmy sobie doskonale z zadaniem.

Debatę zaś rozpoczął **Piotr Olech**, następnie moderatorzy prowadzili spotkanie zgodnie z założonym programem. Głównymi tezami – tematami dyskusji były następujące pytania: Czy powinniśmy pozwolić ludziom żyć na ulicy? Kontenery dla bezdomnych za i przeciw? Pięciogwiazdkowe schronisko dla bezdomnych? Czy obowiązek zapewnienia schronienia powinien ciążyć na gminie? Dlaczego tak trudno leczyć osoby bezdomne? Specyfika leczenia uzależnień osób bezdomnych. Kompetencje społeczne osób bezdomnych w kontekście zdrowia psychicznego. Funkcjonowanie systemu opieki zdrowotnej osób bezdomnych starszych i niepełnosprawnych, w perspektywie najbliższych lat.

Należy zaznaczyć iż prawie każda teza wywoływała poruszenie w gronie fachowców i osób mających „nikłą” znajomość zagadnienia. Po raz kolejny okazuje się iż wiedza teoretyczna to „kropla” w morzu potrzeb i praktyki społecznej.

Martyna Macias
III rok PRiS

Wyprawa na Antypody: Australia

KRAINA KANGURÓW

W czasie niezwyklej wyprawy do Australii przejechałem jedną z najbardziej malowniczych dróg na świecie. Na całej jej długości ciągną się wspaniałe plaże, klify, przeróżne formacje skalne. Piękno przyrody zapiera dech.

Po prawie dobie lotu wyszliśmy z samolotu. Na lotnisku w Melbourne była dopiero 7 rano czasu miejscowego. Po odebraniu bagaży autobusem odjechaliśmy do polskiego kościoła, gdzie oczekiwali na nas przedstawiciele australijskiej polonii. Trafiliśmy do Państwa Jaskierniaków, mieszkających od 30 lat na australijskiej ziemi, w zacisznej dzielnicy domków jednorodzinnych. Zmęczeni trudami podróży przespaliliśmy cały dzień.

Następnego dnia tuż po śniadaniu odwiezieni zostaliśmy przez Pana Stanisława na miejsce zbiórki, skąd nasza grupa wyruszyła na całodniową wycieczkę. Trasa wyprawy biegła drogą na zachód od Melbourne, wzdłuż wybrzeża Oceanu Indyjskiego tzw. Great Ocean Road.

Podczas wycieczki podziwialiśmy strome skaliste wybrzeże z malowniczymi zatoczkami i ostańcami skalnymi, ciągle kształtowanymi przez fale. Największą atrakcją Great Ocean Road jest bez wątpienia Twelve Apostols. Są to powstałe w wyniku erozji skały, które wyrastają z wody. Kompleks wchodzi w skład Parku Narodowego Port Campbell. Niegdyś skał było 12 (stąd nazwa). W wyniku dalszych procesów erozji, kilka spadło do oceanu i obecnie pozostało 8.

Kilka kilometrów dalej zatrzymaliśmy się na przydrożnym parkingu, by zobaczyć urokliwą zatoczkę. Wdzierające się małą szczeliną wody oceaniczne ciągle rzeźbią jej kształt i nadają, jak artysta dziełu, oryginalny wygląd. Kształtem przypominała nieckę, do której wpływała woda. Na dno zatoki prowadziły strome schody, które warto było pokonać by podziwiać wspaniałe widoki.

Widok na zatoczkę

W azylu można było zobaczyć całą faunę tego kontynentu: od ptaków, poprzez kangury, misie koala, a na diable tasmańskim kończąc

Kolejny dzień to wyprawa do azylu australijskich zwierząt. Po drodze spotkała nas miła niespodzianka – spacer po dziewiczym lesie i spotkanie z kolorowymi papugami. Te sympatyczne ptaki przylatywały za pożywieniem, siadając nawet na naszych głowach i dłoniach. Dzięki temu można było je pogłaskać i zobaczyć z bliska.

Podziwiając australijską przyrodę nie sposób pokusić się o stwierdzenie, że jest to miejsce zadziwiające paletą swych barw i różnorodnością form życia. Wizytę w malowniczym stanie Wiktorii zakończyliśmy zwiedzając centrum Melbourne.

Wędrowniczek

STUDENCI BIEGAJĄ WOKÓŁ POLITECHNIKI

Na zaproszenie Centrum Sportu Politechniki Świętokrzyskiej grupa studentów sportowców naszej uczelni tradycyjnie już wzięła udział w studenckim biegu przełajowym z okazji Sportowej Inauguracji Roku Akademickiego 2010/2011.

IV Bieg przełajowy o Puchar JM Rektora Politechniki Świętokrzyskiej odbył się 26 października 2010 r. Startowaliśmy tylko w kategorii mężczyzn, ale za to ze znakomitym skutkiem. Podobnie jak w roku ubiegłym zwyciężył **Dawid Kubiec**, który obecnie studiuje na I roku fizjoterapii w systemie niestacjonarnym. Przypomnijmy, że Dawid jest już absolwentem kierunku wychowanie fizyczne w naszej uczelni. Trzecie miejsce zajął **Łukasz Woźniak** (II rok wf studia stacjonarne). (MD)

JEDZIEMY NA NARTY!

Wszystkich chętnych zapraszamy do udziału w zimowych obozach w Bukowinie Tatrzańskiej w styczniu 2011 roku.

HEJ!

Szczegółowe informacje oraz zapisy w Dziekanacie WFIT (pok. 9 paw. B) lub u mgr. Marka Dutkiewicza (pok. 7 paw. B).

Akademickie Mistrzostwo Polski w Kolarstwie Górskim

KOLARSKA WSZECHNICA

Kolejni studenci-sportowcy uzyskali dyplomy ukończenia studiów na kierunku wychowanie fizyczne w naszej uczelni. 8 listopada br. odbyły się obrony czołowych polskich kolarzy: Marka Galińskiego i Kazimierza Stafieja.

Marek Galiński, czterokrotny uczestnik igrzysk olimpijskich (Atlanta, Sydney, Ateny, Pekin), najlepszy polski zawodnik w kolarstwie górskim oraz Kazimierz Stafiej, znakomity kolarz szosowy, trener kadry narodowej kobiet w kolarstwie szosowym obronili prace licencjackie na kierunku wychowanie fizyczne z gimnastyką korekcyjną. Pierwszy z nich pisał pracę dyplomową pod kierunkiem dr. Roberta Dutkiewicza na temat „Porównanie obciążeń z wybranych okresów treningowych na podstawie pomiarów intensywności – mocy i tętna”. Natomiast Kazimierz Stafiej pracę na temat „Rozwój fizyczny i motoryczny chłopców w wieku 10-12 lat” napisał pod kierunkiem Dziekan Wydziału Wychowania Fizycznego i Turystyki WŚ prof. dr hab. Bożeny Zawadzkiej. Obie prace ocenione zostały jako bardzo dobre.

Galiński i Stafiej to kolejne, po Annie Szfraniec, Mariuszu Witteckim, Marku Rutkiewicz i Zbigniewie Piątku, znane postaci kolarskiego świata, które ukończyły studia we Wszechnicy Świętokrzyskiej. Obaj panowie zamierzają kontynuować studia II stopnia na kierunku turystyka i rekreacja.

Marek Dutkiewicz

Redaktor prowadząca: Monika Krzemińska; korekta: Paulina Zaborek, redakcja techniczna: Sławomir Jakóbczak.
Adres redakcji: ul. E. Orzeszkowej 15, 25-435 Kielce. Druk: Oficyna Poligraficzna APLA.
Publikacja finansowana ze środków Wszechnicy Świętokrzyskiej w Kielcach.